

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ali KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

İstanbul 18. Asliye Hukuk Mahkemesi, İstanbul Esenyurt'ta bulunan ve Cem Vakfı'na bağlı Kıraç Cemevinin ibadethane statüsünde olduğunu belirterek CK Boğaziçi Elektrik Perakende Satış A.Ş.'nin Cemevi aleyhine “mesnetsiz, haksız ve kötü niyetli olarak” fatura ödemediği gerekçesiyle açmış olduğu davanın reddine karar vermiştir. Bu karar doğrultusunda Kıraç Cemevi geriye dönük biriken elektrik borcunu ödemeyeceği gibi bundan sonra da elektrik faturası ödemeyecektir.

İstanbul Esenyurt'taki Kıraç Cemevinin Boğaziçi Elektrik şirketine karşı açtığı davayı kazanması Cemevleri için emsal niteliğindedir. Bu mahkeme kararıyla Cemevlerinin ibadethane olduğu bir kez daha tescillenmiştir.

Daha önce de İstanbul Esenyurt'ta bulunan Erenler Eğitim ve Kültür Vakfı Cemevinin elektrik faturalarının ödenmediği gerekçesiyle BEDAŞ tarafından Cemevi icraya verilmiş ve Cemevi yönetimi karşı dava açarak icrayı durdurmuştur. Cemevi yönetiminin, Cemevlerinin Alevilerin ibadethanesi olduğu için elektrik giderlerinin devlet tarafından karşılanması istemiyle 2015 yılında açtığı dava sonuçlanmış ve Danıştay 13. Dairesi verdiği karara göre Erenler Cemevinin elektrik giderlerinin Devlet tarafından ödenmesine karar verilmiştir.

Diğer taraftan, Aralık 2014 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'de Cemevlerine ayrımcılık yapıldığını ve Cemevlerinin de diğer ibadethaneler gibi hukuki olarak tanınması gerektiğini oybirliğiyle karara bağlamıştır.

AİHM, Cem Vakfı'nın başvurusu üzerine verdiği kararda; diğer dini kurumlara tanınan “elektrik faturalarından muaf tutulma” hakkının Cemevlerine uygulanmamasının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “din ve vicdan özgürlüğünü” düzenleyen 9'uncu maddesiyle bağlantılı olarak, “her türlü ayrımcılığı yasaklayan” 14'üncü maddesine aykırı olduğuna oy birliğiyle karar vermiştir. AİHM kararını, “Türk hükümeti, hiçbir geçerli ve objektif gerekçe sunmadan Cemevlerini bu uygulamadan muaf tutmuştur. Cemevleri de tıpkı diğer mekanlar gibi ibadethanedir” sözleriyle açıklamıştır.

AIHM, cami, kilise veya sinagoglara uygulanan elektrik faturası muafiyetinin, Cemevlerine uygulanmamasının kabul edilemeyeceğini belirterek, “Aleviler’in özgürce ibadetlerini yerine getirebilmeleri, din ve vicdan özgürlüğünü düzenleyen AIHS’in 9. maddesiyle güvence altına alınmıştır. Bu vakıf, bünyesinde bir lokanta, bir kütüphane, bir konferans salonu, bir dersane, bir cenaze salonu ve bir de Cemevi bulunduran Yenibosna Kültür Merkezi’ni de yönetmektedir. Yenibosna merkezinde de cem toplantıları yapılan bir salon ile bir cenaze odası bulunmaktadır. Ayrıca Yenibosna’da gerçekleştirilen hiçbir faaliyet ticari bir karakter taşımamaktadır.”, Mahkeme, bu gerçeklerden yola çıkarak “Cemevleri de diğer dinlere ait mekanlar gibi ibadet mekanlarıdır. Devlet temsilcileri, neden Cemevlerine farklı bir uygulama getirildiği konusundaki savunmasında gerçekçi ve objektif bir gerekçe sunamamıştır. Dolayısıyla AIHS’in 9’uncu maddesiyle bağlantılı olarak din özgürlüğünü garanti altına alan 14’üncü maddesinin ihlal edildiğine karar verilmiştir” denilmektedir.

Yürürlükte bulunan 6446 sayılı Enerji Piyasası Kanununun “Genel aydınlatma” başlıklı geçici 6. maddesinin üçüncü fıkrasında “...toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere toplumun ibadetine açılmış ve ücretsiz girilen tüm ibadethanelerin aydınlatma giderlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca karşılanacağı öngörülmüştür.

Evrensel laiklik ilkesine ve laikliğin uygulandığı ülkelere bakıldığı zaman devletin bütün inançlara eşit uzaklıkta olduğu ve hiçbir ibadethanenin bu tür giderlerini karşılamadığını, inanç yürütücülerini devlet Memuru olarak görevlendirmediklerini, Devletin Diyanet benzeri bir Dini kurumu olmadığını görürüz. Oysa Anayasasında Laiklik olan ülkemizin laikliğe aykırı olacak şekilde hem dini kurumu hem de ibadethaneler arasında ayrımcılık yapacak şekilde kimi ibadethanelerin giderlerini karşıladığı görülmektedir.

Bütün bunlara göre;

- 1- Laikliğe aykırı olmasına rağmen diğer ibadethanelere elektrik giderleri için muafiyet hakkı tanınırken Alevilerin ibadethanesi olan Cemevleri için bu muafiyet hakkı neden tanınmamaktadır? Veya Cemevlerine tanınmayan haklar diğer inançların ibadethanelerine neden tanınmaktadır?
- 2- Alevilerin ibadet yeri olan tüm Cemevlerinin elektrik giderlerinin karşılanmasında yaşanan sorunların aşılması, yargı yoluna başvurulmadan, yargı kararları, içtihatları, uluslararası mahkeme kararları beklenilmeden, yukarıda bahsi geçen yargı kararları da dikkate alınarak nihai bir çözüme kavuşturulması için bir düzenleme yapılacak mıdır? Veya Laikliğin gereği olarak diğer ibadethanelerin giderlerinin karşılanmasından da vazgeçilecek midir?
- 3- Bir yerin ibadethane olup olmadığına kim karar vermektedir?
- 4- Cemevlerinin ibadethane olduğunun tartışmalardan çıkarılması ve bütün ibadethanelere tanınan hakların Cemevlerine de tanınması için hukuk mücadelesi yürütmek mi gerekmektedir?